

Uudistuvaa ja vakaata kasvua Pohjois-Suomen tavoitteet hallitusohjelmaan

Kansallisesti tasa-arvoinen kehitys mahdollistaa eri puolilla maata olevien potentiaalien monipuolisen hyödyntämisen ja lisää siten kansantalouden muutoskestävyyttä. Osaamiseen ja luovuuteen panostamalla luodaan kasvua. Tasapainoiset olosuhteet synnyttävät luottamusta, arjen turvallisuutta ja rohkaisevat yrittämiseen.

Maakuntauudistus parantaa onnistuessaan sote-palveluiden tasavertaista saatavuutta, saavutettavuutta ja kustannustehokkuutta sekä aluekehittämisen vaikuttavuutta. Onnistuminen edellyttää kaikkien osapuolten vahvaa sitoutumista uudistukseen sekä maakuntien toimintaedellytysten ja toiminnan aloittamisen riittävän resursoinnin turvaamista.

Pohjois-Suomen neljä maakuntaa – Keski-Pohjanmaa, Kainuu, Lappi ja Pohjois-Pohjanmaa - esittävät tulevan hallituksen ohjelmaan seuraavat neljä kokonaisuutta.

1. Innovaatio- ja koulutustoiminta, teollisuuden toimintaedellytykset sekä osaavan työvoiman saatavuus

Hallituksen tulee perustaa innovaatiopolitiikkansa maakuntien vahvuusaloihin ja niihin kysymyksiin, joihin haetaan vastauksia kansainvälisellä tasolla. Pohjois-Suomen painopisteitä ovat kiertotalous ja biotalous, energian varastoinnin ja akkuklusterin kehittäminen, ICT –osaaminen ja alan yritysten toimintaedellytykset, teknologiateollisuus, talousmetsien luonnonhoito, kestävä puurakentaminen ja terveellinen asuminen sekä kestävä matkailu ja -kaivostoiminta. Hallituksen tulee kohdistaa toimenpiteitä paitsi yritysten tki-toimintaan myös pilotteihin, joissa uudistetaan kokonaisten yhdyskuntien toimintatapoja mm. nopeiden kokeilujen ja innovaatioiden toteutukseen osoitettujen erillisrahoitusten muodossa (vrt. AIKO-rahoitus). ja huomioidaan digitalisaation mahdollisuudet

Hallituksen tulee turvata pohjoisen teollisuuden toimintaedellytykset ja vauhdittaa investointien syntymistä Suomeen mm. nopeuttamalla ja yksinkertaistamalla teollisuuden ja kaivostoiminnan luvitusprosesseja ja poistamalla datakeskuksilta energiavero. Business Finlandin palvelut tulee turvata ja niitä tulee kehittää vastaamaan elinkeinojen kasvua ja kansainvälistymistä kaikissa maakunnissa. Kansallisten toimijoiden ja rahoittajien tulee ottaa huomioon maakuntien älykkään erikoistumisen strategiat ja niiden painopisteet resurssien jaossa.

Pohjois-Suomen maakunnat esittävät korkean osaamisen tason nostamisen yhdeksi Suomen kärkitavoitteista. Oppi- ja tutkimuslaitosten resursseja tulee lisätä merkittävästi niin, että ne voivat kehittää entistä ketterämpiä tapoja vastata elinkeinoelämän osaamistarpeisiin ja osallistua vaikuttavasti maakuntien kehittämiseen. Tavoitteena on tki-rahoituksen tason nosto 4 prosenttiin BKT:sta. Ammatilliseen koulutukseen tulee lisätä aloituspaikkoja ja uudistaa rahoitusmallia ottamaan huomioon alueelliset tarpeet. Korkeakoulujen välistä yhteistyötä tulee edelleen edistää ja koulutuksen innovatiivista digitalisointia jatkaa kaikilla kouluasteilla.

Hallituksen tulee varmistaa osaavan työvoiman saatavuus kaikkialla Suomessa ja hakea keinoja kasvu-keskusten ulkopuolella avoinna olevien työpaikkojen ja kasvualojen koulutuspaikkojen vetovoiman ja kilpailukyvyn lisäämiseen. Työn vastaanottamisen houkuttelevuutta vähentäviä ja osa-aikatyön vastaanottamista estäviä kannustinloukkuja tulee purkaa. Työvoiman liikkumisen edistämiseksi hallituksen tulee harjoittaa aktiivista työperäistä maahanmuuttopolitiikkaa tiiviissä yhteistyössä alueiden kanssa. Työvoiman saatavuuteen vaikuttavia lupakäytäntöjä tulee yksinkertaistaa ja tarveharkinnasta luopua.

2. Suomen eri alueiden saavutettavuus

Hallituksen tulee panostaa erityisesti elinkeinojen ja kansainvälisen kaupan tarvitsemaan infrastruktuuriin. Hallituksen tulee viedä Pohjois-Suomen kannalta strategisesti merkittäviä hankkeita määrätietoisesti ja Suomen edut maksimoiden eteenpäin. Näitä hankkeita ovat Ten T-verkoston täydentäminen pohjoisilla käytävillä, Koilliskaapelin rakentaminen ja jäämerenradan suunnittelun jatkaminen. Lentoliikennestrategia tulee nopealla aikataululla uudistaa kasvua tukevaksi. Nopeat verkot – kansallinen laajakaistahanke täytyy viedä riittävillä resursseilla loppuun ja erityisen haasteellisille alueille tulee valmistella erillisratkaisut. Hallituksella tulee tarvittaessa olla valmiudet uuden täydentävän laajakaistaohjelman käynnistämiseen. Liikenneväylien korjausvelan purkamiseen on varattava riittävä rahoitus ja tätä rahoitusta on osoitettava maakunnille.

3. Aktiivinen eurooppapolitiikka

Hallituksen tavoitteena tulee olla sekä koheesiopolitiikan että maatalouspolitiikan rahoitussuunnan maksimointia ja valmius EU-budjetin korottamiseen. Suomen tulee vahvasti ajaa Pohjois- ja Itä-Suomen erityisaseman turvaamista ja ottaa tavoitteeksi harvan asutuksen kriteerin lisääminen siirtymäalueen jakomekanismiin.

Hallituksen tulee ottaa strategisesti tärkeillä aloilla aktiivinen ja ennakoiva rooli EU-tason tavoitteiden asettamisessa ja eurooppalaisten kumppanuuksien muodostamisessa. EU-vaikuttamisstrategiat tulee laatia yhteistyössä maakuntien kanssa. Erityisen tärkeää on ennakoiva ote arktisen politiikan, EU:n aluepolitiikan sekä ilmasto- ja metsäpolitiikan saroilla. Digitalisaation, koulutuspolitiikan, kiertotalouden ja kyberturvallisuuden aloilla Suomella on mahdollista ottaa suunnannäyttäjän rooli.

4. Maakuntauudistus

Maakuntauudistusta tulee viedä vahvasti eteenpäin. Palveluiden tasavertainen saatavuus ja saavutettavuus voidaan toteuttaa vain turvaamalla kaikille maakunnille riittävä rahoitus. Nyt laskelmissa oleva Pohjois-Suomelle, erityisesti Kainuulle, Keski-Pohjanmaalle ja Lapille, kohdistuva sopeutustarve on kohtuuton ja epäoikeudenmukainen. Nämä maakunnat eivät voi selviytyä tehtävistään, mikäli nyt laskelmissa oleva sopeutusvaatimus toteutetaan.

Maakuntien talouden ja itsehallinnon vahvistamiseksi hallituksen tulee

- huomioida selkeästi pohjoisten maakuntien erityispiirteet: luonnonolosuhteet, pitkät etäisyydet, harva asutus ja kolme saamenkieltä
- hallituksen tulee turvata osaaminen ja edistää alueellistamispolitiikkaa
- hallituksen tulee tulouttaa osa metsähallituksen tuotoista niille alueille (kuntiin ja maakuntaan), josta se on peräisin